
**BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN
EN TELECOMMUNICATIE**

**SAMENVATTING VAN REACTIES VAN DE MARKTSPELERS OP DE NATIONALE
CONSULTATIE
MET BETREKKING TOT MARKT 16 (MARKT VAN DE GESPREKSAFGIFTE OP
AFZONDERLIJKE NETWERKEN)**

De opmerkingen die samengevat in dit rapport staan, zijn die van de belanghebbenden. Dat zij in dit document opgenomen zijn betekent geenszins dat het Instituut het eens of oneens is met de daarin vervatte standpunten.

14 april 2006

Reacties van de marktspelers op de nationale raadpleging met betrekking tot markt 16 (Gespreksafgifte op afzonderlijke netwerken)

De nationale raadpleging met betrekking tot markt 16 is gelanceerd op 7 februari 2006. Ze is afgesloten op 16 maart 2006.

Zeven operatoren of groepen van operatoren hebben op de nationale raadpleging geantwoord:

- Base
- Belgacom
- Belgacom Mobile (Proximus)
- Beltug
- FAC (Fixed Alternative Carriers¹)
- Mobistar
- Telenet

1 Voorafgaande opmerkingen

De synthese die volgt, heeft tot doel de meningen en opmerkingen weer te geven die tijdens de nationale raadpleging door de marktspelers zijn overgezonden; zij loopt geenszins vooruit op de mening die het Instituut later zal formuleren over de inhoud van die commentaar.

De onderstaande reacties zullen worden gerangschikt per thema en in alfabetische volgorde volgens de naam van de speler.

2 Algemene beoordeling

C 1. Base is van oordeel dat het consultatiedocument positieve aspecten bevat: zijn positie die anders is dan die van de overige operatoren wordt erkend, de erkenning van de invloed op de retailmarkt van de "on-net" tarieven, de bevestiging dat de tarieven van de overige operatoren buitensporig waren en dat Belgacom Mobile misbruik gemaakt heeft van zijn kopersmacht als tegenwicht door te weigeren om de piek-/daluren van Base te betalen. Het consultatiedocument bevat volgens Base ook negatieve aspecten: het feit dat Base wordt aangemeld als operator met een sterke machtspositie, dat zijn MTR's worden berekend met een kostenmodel dat gebaseerd is op irrealistische hypothesen en slecht aangepast is aan zijn situatie en dat het glide path geen rekening houdt met de termijnen die in het verleden aan de andere mobiele operatoren zijn toegestaan.

C 2. Volgens Belgacom Mobile, dat er de nadruk op legt dat het doel van regulering zou moeten bestaan in het bevorderen van concurrentie en niet in het begunstigen van specifieke concurrenten, lijken de analyses te zijn beïnvloed door de overwegingen in verband met een zwakke positie van een specifieke operator.

C 3. Belgacom is van oordeel dat het consultatiedocument niet de kenmerken vertoont die van een marktanalyse worden verwacht, maar dat het eerder een

---

¹ Vereniging bestaande uit BT Global Services, Colt Telecom, Verizon Business Belgium Luxembourg

uiteenzetting is van een "politiek" standpunt, dat erin bestaat zwakke spelers te beschermen.

- C 4.** Belgacom vraagt zich af of een voorafgaand ingrijpen werkelijk nodig is; het is niettemin van mening dat, als dat het geval is, gelijke tekortkomingen symmetrische oplossingen zouden moeten krijgen.
- C 5.** Belgacom Mobile is van mening dat de voorstellen in het consultatiedocument niet in aanmerking mogen worden genomen en verzoekt het BIPT de voorstellen te herzien.
- C 6.** Beltug hoopt dat het BIPT van die analyse gebruik zal maken om de kosten te verlagen van de mobiele telefonie, die deze vereniging schat op meer dan een derde van de telecombudgetten van talrijke ondernemingen.

3 Methodologische inleiding

3.1 Context en wettelijke basis

- C 7.** Base stelt vast dat het BIPT de instelling van een kostenmodel had onderzocht op hetzelfde ogenblik als de analyse van de relevante markt. Nu schrijft het nieuwe regelgevingskader voor dat verplichtingen pas na een marktanalyse mogen worden opgelegd. De uitwerking van een kostenmodel vóór de afronding van de analyse zaait twijfel over de objectiviteit van de analyse. Base betwist ook de keuze van de consultant, die het als partijdig beschouwt.

3.2 Methode voor de definitie van de relevante markten

- C 8.** Belgacom wijst erop dat het concept van de hypothetische monopolist en de SSNIP-test aantonen dat Base zich gedragen heeft als een operator met een sterke machtspositie, aangezien het tarieven heeft weten op te leggen die duidelijk lager zijn dan die van de overige operatoren.
- C 9.** Belgacom vindt de uiteenzetting over de substitueerbaarheid verward en onvolledig.

3.3 Methode voor de analyse van de relevante markten

- C 10.** Belgacom is van mening dat de beschrijving van de methode voor de analyse van de relevante markten niet aangepast is aan de markt in kwestie.

3.4 Methode voor het opleggen van gepaste correctiemaatregelen

- C 11.** Belgacom is van mening dat de geldigheid van de analyse in de tijd, die op drie jaar is vastgesteld, te lang is en laat weten dat de Europese Commissie een nieuwe aanbeveling aan het voorbereiden is. Belgacom wenst dat het BIPT een procedure instelt die het voor een belanghebbende partij mogelijk zou maken om een nieuwe analyse aan te vragen.

3.5 Waardeketen van de marktcluster "Mobiel"

C 12. Belgacom Mobile merkt op dat het Instituut in figuur 1.4 een waardeketen voorstelt die de indruk zou wekken dat de positie op de markt voor gespreksafgifte afhankelijk is van de positie op andere markten, hetgeen de voorgestelde asymmetrische maatregelen zou rechtvaardigen. Belgacom Mobile betwist het bestaan van een retailmarkt die rechtstreeks verbonden is met markt 16.

3.6 Raadplegingsprocedure

C 13. Base is van oordeel dat de nationale raadpleging te kort is. Bovendien heeft Base geen inzage gekregen in het administratieve dossier wat het beschouwt als een schending van zijn rechten van verdediging. Base vindt het consultatiedocument onvolledig en stelt bijgevolg vragen waarop het BIPT verzocht wordt te antwoorden.

C 14. Base betreurt het dat de raadpleging alleen op markt 16 slaat en niet op een groep van verbonden markten.

C 15. Belgacom Mobile wijst erop dat de nationale raadpleging pas op 24 februari mocht beginnen, de datum waarop een definitieve versie van het consultatiedocument is voorgesteld en dat de duur van de raadpleging daarom korter was dan de minimumtermijn van een maand.

C 16. Belgacom Mobile vraagt zich bovendien af hoe de nationale raadpleging geldig kon plaatsvinden, aangezien het koninklijk besluit dat de toepasselijke regels vaststelt van artikel 140 pas op 1 maart 2006 is bekendgemaakt. In diezelfde context is Belgacom Mobile verwonderd over het gebrek aan regels voor de toepassing van artikel 141, hoewel het BIPT de intentie heeft om de Europese Commissie in kennis te stellen.

C 17. Belgacom Mobile verwijst naar het samenwerkingsakkoord dat nog niet ondertekend is, en noemt de redenering van het Instituut als zou de afgifte van spraakoproepen geen probleem vormen inzake bevoegdheidsverdeling tussen het federale niveau en de taalgemeenschappen, simplistisch.

C 18. Belgacom stelt vast dat het consultatiedocument de problematiek van de verdeling tussen het federale niveau en dat van de gemeenschappen niet aankaart, en dit ondanks de verwijzing naar UMTS.

4 Marktdefinitie

4.1 Algemene opmerkingen

C 19. Belgacom vraagt het BIPT om zijn analyses van de substitueerbaarheid te verduidelijken en die te ondersteunen met statistische gegevens.

C 20. Beltug stemt in principe in met de argumentatie van de mobiele operatoren dat de regulering zoveel mogelijk moet worden verminderd, maar vindt tegelijkertijd dat de regulatoren hun verantwoordelijkheid moeten opnemen, wanneer de markt niet goed functioneert, zoals in het geval van de MTR's en internationale roaming.

4.2 Definitie van de relevante markt

C 21. FAC gaat in grote lijnen akkoord met de methode en met de definitie van de relevante markten die door het Instituut zijn voorgesteld.

4.2.1 Marktaanbod en de vigerende reglementering

C 22. Belgacom vindt het niet gepast dat verwezen wordt naar de problematiek van het binnenkomende internationale verkeer, zonder dat uitvoeriger te behandelen.

C 23. Belgacom Mobile merkt op dat de interactie tussen de verschillende wholesale- en retailmarkten slechts vaag en onnauwkeurig beschreven wordt. Het consultatiedocument baseert zich echter op tekortkomingen op de retailmarkt om de regulerende interventie te rechtvaardigen.

4.2.2 Relevante retailmarkten

C 24. Base wijst erop dat hoewel het BIPT toegeeft dat de interactie tussen de retailmarkten en de wholesale-markten heel belangrijk is, het BIPT heeft nagelaten om een verbonden retailmarkt te definiëren.

C 25. Base betwist het feit dat on-net oproepen en off-net oproepen niet substitueerbaar zijn, hetgeen volgens Base zou worden tegengesproken door de aanzienlijke *churn* van de gebruikers die op zoek gaan naar de voordeligste on-net tarieven.

C 26. In elk geval vindt Base dat sommige tests inzake substitueerbaarheid, alsook het gebrek aan gevoeligheid voor de prijs van de opgeroepene een verduidelijking vereisen. Bovendien vraagt Base zich af waarom sommige reacties tegen hoge tarieven niet zijn onderzocht, bijvoorbeeld de optie *call-back*, de verkorting van de duur van de oproep.

C 27. Op grond van de recente convergentie die is vastgesteld tussen de mobiele netwerken en de vaste netwerken, verwondert Base zich erover dat het BIPT de substitueerbaarheid verwerpt tussen de oproepen naar een mobiel netwerk en de oproepen naar een vast netwerk en die tussen mobiele oproepen en oproepen via een IP-netwerk.

C 28. Belgacom is gekant tegen de insluiting van de retailmarkten wanneer dat het voorwendsel zou zijn om regulerende besluiten op te leggen die invloed zouden hebben op de werking van die retailmarkten. Daarbij betwist het ook de verplichting om de eindklanten opnieuw een hogere termineringsprijs te moeten aanrekenen.

C 29. Belgacom bestempelt de identificatie van de gedragsinvloeden van de eindgebruikers in een factureringssysteem volgens het CPP-principe als oppervlakkig, aangezien de enige valabele reactie, namelijk te stoppen met telefoneren naar de klanten van een operator die hoge tarieven hanteert, in België nooit kon worden aangetoond.

C 30. Als het BIPT een retailmarkt zou willen analyseren, zou volgens Belgacom Mobile rekening moeten worden gehouden met het feit dat de diensten die aan de eindgebruikers worden aangeboden, niet alleen spraakverbindingen omvatten

maar ook sms-communicatie en gegevensoverdracht, en het zou verkeerd zijn om bepaalde tariefelementen af te zonderen.

- C 31.** Belgacom Mobile betwist het dat de retailmarkt "zwakkere" operatoren telt en verzet zich dus tegen de asymmetrische behandeling, die erin bestaat dat aan die operatoren minder strenge correctiemaatregelen worden opgelegd. Wanneer sommige operatoren bovendien nog niet het gewenste marktaandeel hebben veroverd, is dat voornamelijk te wijten aan de slechte strategische keuzes die ze hebben gemaakt.
- C 32.** Beltug wijst erop dat de niet-particuliere retailmarkt een andere aanpak vereist dan die van de particuliere markt.

4.2.3 Relevante wholesale-markt

- C 33.** Base is van mening dat de marktdefinitie een nagenoeg automatische bevestiging is van diegene die geformuleerd is door de Europese Commissie en die het artificieel noemt. Recente vernietigingen door rechtbanken in het Verenigd Koninkrijk, Ierland en Finland bewijzen dat een dergelijke marktanalyse geen voldoening schenkt.
- C 34.** Base oordeelt dat de situatie van de MVNO's zou moeten worden geanalyseerd om te bepalen in welke mate ze een alternatief voor gespreksafgifte vormen.
- C 35.** Base had gewild dat het BIPT meer bewijzen had geleverd wanneer het Instituut de substitueerbaarheid tussen wholesale-diensten verwerpt. Het bestaan van gsm-gateways zou de geldigheid afzwakken van de benadering waarbij een individueel netwerk een relevante markt vormt.
- C 36.** Base is van mening dat de definitie van de relevante markt ruimer moet zijn en rekening moet houden met het bilaterale karakter van de interconnectieakkoorden. Die bilateraliteit beperkt in sterke mate de manoeuvreerruimte van de betrokken partijen.
- C 37.** Belgacom vindt de commentaar van het Instituut over het opnemen van de gsm-gateways in de relevante markt onnodig, omdat het Instituut die uitsluit in de latere fases van de marktanalyse.
- C 38.** Wat betreft de 3G-gespreksafgifte vindt Belgacom dat de verrichtingen inzake 3G-gespreksafgifte maar in de markt mogen worden opgenomen, voorzover in de evaluatie van de kosten voor gespreksafgifte alle kosten voor de aanleg van de 3G-infrastructuur begrepen zijn.
- C 39.** Belgacom Mobile merkt op dat het consultatiedocument de situatie van de MVNO's niet aankaart. Volgens die operator is er een analyse nodig om te bepalen wie de MTR's vaststelt en int en hoe die worden verdeeld tussen het gastnetwerk en de MVNO.
- C 40.** Wat de gsm-gateways betreft, vraagt Belgacom om het verschil te verduidelijken tussen een gsm-gateway die wordt geëxploiteerd door een eindgebruiker en een gsm-gateway die wordt geëxploiteerd door een operator of een leverancier van diensten voor rekening van derden. Bovendien stemt Belgacom niet in met de conclusie dat die oproepen deel uitmaken van markt 16.

- C 41.** In het algemeen stemt Mobistar in met de definitie van de relevante markt. Toch is het verbaasd over het feit dat de 3G-gespreksafgifte deel uitmaakt van de definitie terwijl de kosten van het 3G-netwerk uitgesloten zijn van het kostenmodel. Het argumenteert dat de kosten in verband met de aanleg van het UMTS-netwerk de eerste jaren erg hoog zijn.
- C 42.** Mobistar stelt vast dat gespreksafgifte via gsm-gateways opgenomen is terwijl bijzondere correctiemaatregelen in verband hiermee ontbreken. De redenering van het BIPT dat het gebruik van gsm-gateways zal verdwijnen met de verlaging van de MTR's gaat ervan uit dat de on-net tarieven hoger zullen zijn dan de MTR's, hetgeen nergens wordt gerechtvaardigd.
- C 43.** Mobistar stemt in met de aanpak om de retailmarkten te definiëren en identificeren.
- C 44.** Mobistar is verbaasd over het ontbreken van substitueerbaarheid tussen on-net oproepen en off-net oproepen en tussen off-net oproepen en oproepen naar vaste nummers. Het vraagt zich af hoe het Instituut tot die conclusie kan komen zonder werkelijke analyse van de retailmarkt.
- C 45.** Mobistar vindt dat de definitie van de retailmarkt niet duidelijk genoeg is: het is niet duidelijk of het BIPT een algemene markt voor de mobiele diensten identificeert, een aparte markt voor de mobiele spraakdiensten of verschillende markten (voor on-net, off-net en mobiel-naar-vast).

4.3 Relevante geografische wholesale-markt

- C 46.** Belgacom merkt op dat door de geografische markten te doen samenvallen met het Belgische grondgebied, het BIPT de verschillen in dekking tussen de verschillende operatoren verzwijgt.

5 Marktanalyse en identificatie van de operatoren met een sterke machtspositie op de markt

5.1 Analyse van de markt

- C 47.** Base is van oordeel dat de mobiele markt in zijn geheel moet worden geanalyseerd en dat het BIPT zich niet had mogen concentreren op de aparte markt van de gespreksafgifte.
- C 48.** Base vindt dat de marktanalyse beter had moeten worden gestaafd. De noodzaak daartoe wordt aangetoond door het ECAP-vonnis in Ierland, dat van de CAT in het Verenigd Koninkrijk en dat van het hoogste administratieve hof in Finland.
- C 49.** Base is van mening dat het analysedocument nalaat technologische ontwikkelingen te voorzien die een invloed hebben op de gespreksafgifte van spraakoproepen, zoals WiFi en *dual phones*.
- C 50.** Base vraagt zich af hoe het mogelijk is dat de inkomsten uit gespreksafgifte van Belgacom Mobile slechts lichtjes gezakt zijn, terwijl de verlaging van de MTR's niet gecompenseerd is door een stijging van het overeenstemmende volume.

- C 51.** Base vraagt zich af waarom de MTR-tarieven pas vanaf 2001 worden gegeven, terwijl Belgacom Mobile gestart is in 1994 en Mobistar in 1999.
- C 52.** Base vraagt zich af hoe men tot de conclusie kan komen dat de kopersmacht die een tegenwicht kan vormen, ontoereikend is als tegenbewijs van het vermoeden van een sterke machtspositie, nadat vastgesteld is dat sommige MNO's weigeren om eraan de tarieven te betalen die gebaseerd zijn op tijdsperiodes.
- C 53.** Base vraagt zich af waarom het BIPT slechts 2 van de 12 relevante criteria heeft onderzocht. Bovendien verbaast Base zich dat de marktaandeelen van de gsm-gateways niet onderzocht zijn.
- C 54.** Base vraagt zich af hoe de bewering dat het technisch onmogelijk is om de gespreksafgifte op het netwerk van een derde operator te verkopen, kan worden verzoend met het bestaan van gsm-gateways.
- C 55.** Belgacom, dat van oordeel is dat de retailmarkt nu rijp is en dat de verschillende marktaandeelen heel goed afhankelijk kunnen zijn van de dienstkwaliteit en van de marketing intelligence, verbaast zich dat in het consultatiedocument aan die vaststelling voorbij wordt gegaan.
- C 56.** Belgacom wijst erop dat hoewel het BIPT de nadruk legt op de noodzaak om de retailmarkten te analyseren, het zijn redenering nergens documenteert aan de hand van uitvoerige statistische gegevens. Volgens Belgacom geldt diezelfde opmerking ook voor de gsm-gateways.
- C 57.** Belgacom is van oordeel dat de analyse geen enkel element bevat dat als prospectief kan worden bestempeld.
- C 58.** Belgacom merkt op dat het BIPT zich niet uitspreekt over de penetratie op de markt voor diensten die worden aangeboden door dienstenleveranciers zonder netwerk.
- C 59.** Belgacom vindt de vaststelling onaanvaardbaar dat de kopersmacht die een tegenwicht kan vormen tussen Belgacom en Belgacom Mobile wordt afgezwakt, aangezien het interconnectiecontract sedert 2000 het resultaat is van de verplichtingen die gekoppeld zijn aan de SMP-hoedanigheid die het BIPT aan Belgacom Mobile toegewezen heeft. Volgens die operator is het eerder Base, dat zijn rechtstreekse interconnectie met Mobistar verbroken heeft, dat zijn kopersmacht daadwerkelijk als tegenwicht uitoefent.
- C 60.** Belgacom Mobile noemt de analyse onvolledig, vooral gelet op de hoeveelheid gegevens die de operatoren hebben moeten verstrekken.
- C 61.** Belgacom Mobile vindt dat het aandeel van elke netwerkexploitant in het totale volume aan inkomende te termineren gespreksminuten geen indicator is voor de marktmacht van elke exploitant op zijn respectieve netwerk. Belgacom Mobile stelt voor om het onderling uitgewisselde volumes te gebruiken om te bepalen of een mobiele exploitant marktmacht kan uitoefenen.
- C 62.** Belgacom Mobile merkt op dat de analyse geen rekening heeft gehouden met het verschil van de termineringstarieven dat de jongste jaren kon worden vastgesteld en dat tot de conclusie zou moeten leiden dat de overige MNO's wel degelijk een sterke machtspositie op de markt bekleden.

- C 63.** Belgacom Mobile stelt vast dat het BIPT zover de studie reikt, geen enkele significante verandering voorziet. Nu negeert die bewering de herziening van de aanbeveling die door de Europese Commissie wordt voorbereid en de significante ontwikkeling van de situatie van de MVNO's.
- C 64.** Belgacom Mobile stelt vast dat het BIPT zich beperkt tot de voorstelling van de ontwikkeling van het totale verkeersvolume en de spreiding van dat verkeer onder de drie MNO's en dat het geen uitvoerige en nauwkeurige analyse geeft van de volumes inzake gespreksafgifte voor het verkeer dat afkomstig is van de verschillende vaste of mobiele operatoren via een interconnectieaanbod of via een gsm-gateway. Bijgevolg laat de analyse niet de positieve balans in het voordeel van de andere MNO's zien, die hen in staat zou stellen om de concurrentie op andere markten te subsidiëren.
- C 65.** Belgacom Mobile ontkent dat het een kopersmacht heeft ten opzichte van de overige MNO's en in het bijzonder Base, en legt zijn standpunt uit over het incident dat aangehaald is in het consultatiedocument, namelijk de weigering om de tarieven te betalen die gebaseerd waren op gewijzigde tijdsperiodes. Belgacom Mobile beweert dat het, omdat het gereguleerd wordt, integendeel minder mogelijkheden zou hebben dan de overige MNO's.
- C 66.** FAC is van oordeel dat de te hoog geschatte MTR's de MNO's in staat hebben gesteld om hun dominante positie te verstevigen ten koste van de vaste lijnen.
- C 67.** Mobistar vraagt dat het BIPT meer de nadruk legt op de voordelen als "first mover" van Belgacom Mobile en op het voordeel van een dochteronderneming te zijn van de gevestigde exploitant. Wat Base betreft, vraagt Mobistar dat het BIPT bovendien melding maakt van de kosteloosheid van de band EGSM 900 en van de lagere prijs voor de aanvankelijke vergunning.
- C 68.** Mobistar vecht de opmerking aan dat de verlagingen van de MTR's enkel zijn teweeggebracht door de ingrepen van het BIPT en beroept zich op het feit dat het in 2002 zijn MTR's uit eigen initiatief met 6 % heeft verlaagd.
- C 69.** Mobistar klaagt de gunstige behandeling aan die Belgacom Mobile in het verleden heeft genoten en die het als discriminerend beschouwt en die met het huidige ontwerpbesluit niet wordt gecorrigeerd.
- C 70.** Mobistar laakt het feit dat, ondanks de vaststelling dat Belgacom en Belgacom Mobile een zekere kopersmacht hebben die een tegenwicht kan vormen ten opzichte van de overige operatoren, het BIPT concludeert dat die kopersmacht niet voldoende is om het vermoeden van sterke machtspositie tegen te werken. Het is van oordeel dat de kopersmacht van Belgacom en Belgacom Mobile onderschat wordt en verwijst naar de beslissing van het Competition Appeal Tribunal in het Verenigd Koninkrijk in de zaak Hutchison.
- C 71.** Telenet vergelijkt de situatie op de mobiele markten met die op de vaste markten en stelt vast dat de situatie op de mobiele markten gunstiger is wat betreft de ontwikkeling van de markten, de schaalvoordelen, de omzet, de vereiste investeringen, de financiële situatie. Daarom is die operator verbaasd over de ongunstige behandeling van de vaste operatoren.
- C 72.** Telenet is van oordeel dat de termineringslasten te hoog zijn en dat zij hebben geleid tot een subsidiëring van de mobiele penetratie door de operatoren van vaste netwerken.

5.2 De identificatie van de operatoren met een sterke machtspositie

- C 73.** Belgacom betreurt het feit dat het consultatiedocument twijfel laat bestaan over de dominante positie van Base, die nochtans uit de marktdefinitie zou voortvloeien.
- C 74.** Belgacom staat erop dat zou worden besloten dat geen enkele operator een "sterkere" machtspositie heeft dan een andere.
- C 75.** Belgacom Mobile stemt in met het besluit van het BIPT dat alle mobiele operatoren worden aangemerkt als ondernemingen met een sterke machtspositie op de markt. Toch vraagt de onderneming het recht om formeel op de hoogte te worden gesteld indien het Instituut wat dan ook zou veranderen in de aanwijzing of in het opleggen van correctiemaatregelen, naar aanleiding van de raadplegingen.
- C 76.** Volgens Belgacom Mobile laat het BIPT enige twijfel bestaan over de "mate van sterke machtspositie" die elke operator op zijn respectieve markt heeft. Nu tonen de jongste ontwikkelingen aan dat alle MNO's een sterke machtspositie hebben.
- C 77.** FAC ondersteunt de conclusie van de analyse die het Instituut heeft gemaakt.
- C 78.** Mobistar is van oordeel dat hoewel een oproep naar een mobiel netwerk niet de plaats kan innemen van een oproep naar een vast netwerk, het BIPT onvoldoende rekening houdt met de wederzijdse invloed van de prijzen van die twee diensten. De invloed van die onderlinge afhankelijkheid wordt trouwens anders gevoeld door een operator die banden heeft met de gevestigde exploitant.

6 De toepasselijke verplichtingen

6.1 Algemene opmerkingen

- C 79.** Base betwist het feit dat de verplichtingen die krachtens het vroegere regelgevingskader aan Belgacom Mobile en Mobistar zijn opgelegd, hebben bijgedragen tot de ontwikkeling van de Belgische markt.
- C 80.** Base vindt dat het Instituut geen (of onvoldoende) rekening houdt met de aanzienlijke kopersmacht van Belgacom Mobile.
- C 81.** Base vindt dat de keuze van het Instituut omtrent de op te leggen verplichtingen zou moeten worden opgehelderd door enerzijds het vermogen van Belgacom Mobile om zijn positie op de markt voor interconnectie te gebruiken om concurrentievervalsende praktijken toe te passen op de retail-markt alsook door de buitensporige winsten die dat met zich meebrengt, en anderzijds door de economisch positie van Base.
- C 82.** Base is van mening dat het proportionaliteitsbeginsel dat door het Instituut moet worden nageleefd, rekening moet houden met het bestaande onevenwicht tussen de mobiele operatoren, dat te wijten is aan enerzijds de bijzondere en uitsluitende rechten die sommige operatoren hebben genoten (Belgacom Mobile en Mobistar) en anderzijds aan de concurrentiële handicap die de laatste nieuwkomers ondervinden.

- C 83.** Base vindt dat voordat een bepaalde verplichting wordt opgelegd, het Instituut rekening zou moeten houden met de interactie daarvan met de andere verplichtingen die in voorbereiding zijn op de betrokken markt, alsook met de andere verplichtingen die in voorbereiding zijn op andere markten.
- C 84.** Base deelt de mening van het Instituut dat het gebruik van gsm-gateways geen gereguleerde toegangsdienst moet worden, maar gaat verder door de geldigheid van dat gebruik zelf ter discussie te stellen. De bestaansredenen ervan, het hoge niveau van de termineringslasten, staat immers op het punt te verdwijnen.
- C 85.** Belgacom is van mening dat de doelstellingen van het nieuwe kader die vermeld zijn in artikel 8 van de Kaderrichtlijn het BIPT ertoe hadden moeten brengen om dezelfde oplossingen aan te nemen als de overige Europese NRI's.
- C 86.** Belgacom is van oordeel dat de correctiemaatregelen beknopt worden voorgesteld, zonder rechtvaardiging met uitvoerige objectieve elementen en zonder te verwijzen naar de beslissingen die in de andere Europese landen zijn genomen.
- C 87.** Belgacom is van mening dat de opgelegde verplichtingen er meer op gericht zijn de belangen van bepaalde mobiele operatoren te verdedigen, liever dan concurrentie te creëren ten behoeve van de eindgebruikers.
- C 88.** Belgacom vindt dat de asymmetrie van de opgelegde verplichtingen en de verlichting ervan voor Base, concurrentievervalsing doet ontstaan ten voordele van die laatste in die zin dat die niet wordt aangespoord om zijn efficiëntie te verbeteren.
- C 89.** Belgacom is in het algemeen van oordeel dat de verplichtingen die door het Instituut worden opgelegd, afwijken van diegene die opgelegd worden door de andere regulatoren in het buitenland, zonder dat daarbij ter rechtvaardiging een bijzonderheid van de Belgische markt naar voren wordt geschoven. Volgens Belgacom schaadt dit de harmonisatie binnen de Gemeenschap en de ontwikkeling van de interne markt.
- C 90.** Belgacom vecht de motivering aan die het Instituut opgeeft voor de verlichting van de verplichtingen van Base tegenover die van Belgacom Mobile en Mobistar, namelijk een - door het Instituut niet bewezen - vermeende zwakke positie van Base, die volgens Belgacom te wijten is aan Base zelf, uit het verleden stamt en bijgevolg niet langer in aanmerking mag worden genomen.
- C 91.** Belgacom vindt daarentegen dat het Instituut de gelegenheid moet grijpen die door het nieuwe regelgevingskader wordt geboden om sommige beslissingen die in het oude stelsel zijn genomen te corrigeren.
- C 92.** In zijn rechtvaardiging van de opgelegde verplichtingen door het Instituut, betwist Belgacom de verwijzing van het Instituut naar de retailmarkt die niet geanalyseerd is en waarover geen raadpleging is gehouden.
- C 93.** Belgacom Mobile wijst op het ontbreken in het consultatiedocument van inlichtingen over de marktanalyses in de overige Europese landen. Nu stelt het BIPT, zonder aan te geven waarin de Belgische situatie zoveel verschilt, oplossingen voor die sterk afwijken van diegene die in die andere landen in aanmerking worden genomen, namelijk een convergentie van de

termineringslasten en een symmetrische toepassing van de correctiemaatregelen.

- C 94.** Volgens Belgacom Mobile, toont de voor 2009 aangekondigde nieuwe evaluatie waarbij een symmetrische aanpak zou kunnen worden overwogen, aan dat het Instituut zich bewust is van het feit dat de voorgestelde oplossing problemen oplevert.
- C 95.** Beltug is van mening dat de regulering is opgevat om de werking van de markt te verbeteren en niet om individuele operatoren te beschermen. Het feit dat een operator er niet in slaagt om door te dringen op de *corporate* markt, is niet geheel vreemd aan het commerciële beleid dat door die operator wordt gevoerd en gekenmerkt wordt door het ontbreken van *account managers*, SLA's, VPN's, enz.
- C 96.** Mobistar vindt dat het onlogisch is om de correctiemaatregelen ook toe te passen op de 3G-gespreksafgiftediensten, terwijl de kosten voor het opzetten van de 3G-diensten in het kostenmodel niet worden meegeteld.
- C 97.** Mobistar vestigt de aandacht op het feit dat de asymmetrie in de toepassing van de correctiemaatregelen tussen de verschillende operatoren weinig voorkomt in de andere lidstaten.
- C 98.** Mobistar vindt dat de beschikkingenpraktijk van de Commissie voorschrijft dat een asymmetrische toepassing van de correctiemaatregelen tussen de verschillende operatoren behoorlijk moet worden gemotiveerd, hetgeen het BIPT niet doet, omdat zijn rechtvaardiging berust op overwegingen in verband met de retailmarkt (kruissubsidiëringen) die het niet heeft gedefinieerd noch geanalyseerd.
- C 99.** Mobistar vestigt de aandacht erop dat het consultatiedocument als bijlage een ontwerp van koninklijk besluit bevat dat bestemd is als vervanging van het huidige besluit dat de minimale elementen van een interconnectieakkoord vaststelt, terwijl de analyse van markt 16 daarover zwijgt, hoewel het besluit in voorbereiding de facto en in rechte de situatie van de mobiele operatoren beïnvloedt. Daarbij is Mobistar van oordeel dat dit besluit ten onrechte dwingender is dan artikel 5 van de Toegangsrichtlijn, omdat het een ruimere minimale inhoud vaststelt dan die waarin de richtlijn voorziet en bovendien een volgorde van rubrieken vaststelt, hetgeen Mobistar als overbodig en onevenredig beschouwt.

6.2 Toegang en interconnectie voor de gespreksafgifte

- C 100.** Base is van mening dat het ontbreken tot nog toe van een dergelijke verplichting de markt geen problemen heeft opgeleverd en stelt zich vragen bij de motivering van het Instituut om die verplichting in te voeren.
- C 101.** Base is van oordeel dat die verplichtingen, die geïnspireerd zijn op diegene die aan Belgacom zijn opgelegd voor de vaste telefonie, een operationele en financiële last vertegenwoordigen die onevenredig zwaar is voor de mobiele operatoren.
- C 102.** Base betwist de bewering als zou een verplichting inzake toegang die wordt opgelegd aan de operatoren met een sterke machtspositie, het voor de kleinere operatoren mogelijk maken om een directe interconnectie te krijgen; die vraag is eerder afhankelijk van het volume verkeer dan van de regelgevende context.

- C 103.** Base legt er de nadruk op dat zo'n verplichting voor zichzelf veel zwaarder is dan voor Belgacom Mobile en Mobistar, omdat het geen banden heeft met een operator voor vaste telefonie.
- C 104.** Base wenst dat het Instituut de draagwijdte van die verplichting verduidelijkt en die beperkt tot de verplichting om in te gaan op redelijke verzoeken, namelijk verzoeken die de mobiele operator de mogelijkheid bieden om zijn kosten te dekken, uitgaande van andere netwerkoperatoren, met uitsluiting van met name exploitanten van gsm-gateways.
- C 105.** Base wenst dat het Instituut de aard en draagwijdte duidelijk maakt van de verplichting inzake toegang wat betreft de diensten die aanvullend zijn op de fysieke interconnectie, welke Base overigens overbodig (aangezien de afwezigheid ervan tot nu toe nog geen problemen heeft opgeleverd) en onevenredig vindt.
- C 106.** Base vindt dat de aanpak van het Instituut niet coherent is met de verplichtingen in voorbereiding voor de markten voor vaste telefonie, waar dit soort van verplichting slechts aan de gevestigde exploitant wordt opgelegd en niet aan alle alternatieve operatoren.
- C 107.** Belgacom wenst dat het Instituut in zijn analysedocument een aantal feitelijke elementen vermeldt, namelijk de aanvaarding door het Instituut van de eenzijdige verbreking door Base van zijn directe interconnectie met Belgacom Mobile, waardoor het die laatste heeft verplicht om alternatieve oplossingen te vinden om zijn verkeer naar Base te routeren.
- C 108.** Belgacom Mobile acht het onevenredig en zelfs overbodig om naast de interconnectie extra verplichtingen inzake toegang op te leggen.
- C 109.** FAC ondersteunt de verplichting die aan elke operator met een sterke machtspositie wordt opgelegd om aan derde operatoren verrichtingen inzake toegang en interconnectie toe te kennen voor de gespreksafgifte, alsook de verplichting om te goeder trouw te onderhandelen en reeds verleende toegang en/of interconnectie niet in te trekken.
- C 110.** Mobistar is van oordeel dat de opgelegde verplichting om een fysieke link te leveren tussen de netwerken en de overige operatoren collocatie aan te bieden en elke andere aanvullende dienst moet worden geïnterpreteerd als een eenvoudige verplichting om tegen de marktprijs gunstig gevolg te geven aan elk redelijk verzoek om die aanvullende diensten en niet als een verplichting van het type "universeledienstverlening".

6.3 Non-discriminatie

- C 111.** Base verheugt zich dat die maatregel alleen wordt opgelegd aan Belgacom Mobile en Mobistar en vindt die verschillende behandeling gerechtvaardigd.
- C 112.** Base heeft vragen bij de juiste en concrete draagwijdte van de beoogde verplichting.
- C 113.** Base heeft vragen bij de doeltreffendheid van een dergelijke verplichting om het probleem van de "on-net" tarieven te bestrijden, indien het om dezelfde correctiemaatregel zou gaan als diegene die het Instituut in het vroegere regelgevingskader heeft toegepast. Base stelt dus aan het Instituut voor om het

toepassingsgebied van die verplichting uit te breiden van de controle op de interne verrekenprijzen tot de strijd tegen de praktijken om de concurrentie op de markt te beperken, namelijk de overdreven lage on-net tarieven van Belgacom Mobile. Base stelt ook voor om mechanismen in te stellen (tests inzake non-discriminatie ex ante) om de efficiëntie ervan te waarborgen.

- C 114.** Belgacom Mobile hekelt de asymmetrische aanpak van het Instituut in het opleggen van de (externe) non-discriminatieverplichting, die afwijkt van de praktijk van de overige nationale regulatoren en niets verhelpt aan de sterke machtspositie van Base op zijn eigen markt voor gespreksafgifte.
- C 115.** Belgacom Mobile vreest dat de asymmetrie in de non-discriminatieverplichting de vrijgestelde operator in staat stelt om concurrentievervalsing te doen ontstaan door zich toe te leggen op de verkoop van zijn gespreksafgiftediensten aan sommige klanten tegen een prijs die duidelijk lager ligt dan de gereguleerde prijs.
- C 116.** Belgacom Mobile ziet geen objectieve motivering voor het opleggen van een interne non-discriminatieverplichting en verwerpt daarbij de rechtvaardiging door het feit dat de regels van gemeen mededingingsrecht pas achteraf worden toegepast.
- C 117.** Belgacom heeft kritiek op het ontbreken van een analyse van de retailmarkt waarop de interne non-discriminatieverplichting geacht wordt kruissubsidiëring te bestrijden, die volgens het Instituut noodzakelijkerwijs negatieve gevolgen heeft.
- C 118.** Belgacom Mobile heeft kritiek op het feit dat er geen motivering is voor de asymmetrische toepassing van de interne non-discriminatieverplichting, welke de vrijgestelde operator in staat stelt om zijn marktmacht op de wholesale-markt te gebruiken om zijn marktaandeel te vergroten op de retailmarkt. Volgens Belgacom Mobile zijn de winstmarges die vrijkomen door de activiteit van gespreksafgifte van elke mobiele operator vergelijkbaar en vormen die dus geen aanleiding om een van hen vrij te stellen van de interne non-discriminatieverplichting, noch op dit ogenblik, noch voor de duur van uitwerking van de voorgestelde verplichtingen (d.i. rekening houdende met de regulering van de termineringslasten voor elke operator).
- C 119.** FAC acht het absoluut noodzakelijk dat aan alle mobiele operatoren een non-discriminatieverplichting wordt opgelegd om te vermijden dat de mobiele operator zijn concurrenten kan bevoordelen ten koste van de vaste operatoren.
- C 120.** Mobistar vecht de asymmetrische toepassing van de non-discriminatieverplichting aan, een voorstel dat gebaseerd is op de foutieve veronderstelling dat Mobistar dezelfde invloed op de markt zou hebben als Belgacom Mobile, terwijl de impact van Base beperkt zou zijn.
- C 121.** Mobistar vindt dat de non-discriminatieverplichting noch op vaststellingen met betrekking tot de retailtarieven gebaseerd is - bij gebrek aan een analyse van de retailmarkt -, noch op de aard van de mededingingsproblemen die geïdentificeerd zijn op de wholesale-markt voor gespreksafgifte.
- C 122.** Mobistar heeft sterk voorbehoud bij de toepassing van de non-discriminatieverplichting op de wholesale-markt om op de retailmarkt een eventuele kruissubsidiëring te controleren die gevormd wordt door discriminerende of meer in het algemeen concurrentievervalsende on-net

tarieven. Een dergelijke correctiemaatregel zou volgens Mobistar in elk geval alleen mogen worden opgelegd aan de operatoren die zowel op de wholesalemarkt als op de overeenstemmende retailmarkt een sterke machtspositie bekleden.

C 123. Mobistar is van mening dat het BIPT een probleem identificeert, namelijk een risico voor kruissubsidiëring tussen inkomsten uit gespreksafgifte en retailtarieven, die op de retailmarkt concurrentievervalsing kan doen ontstaan, zonder op die markt een analyse te hebben verricht. Mobistar vestigt bovendien de aandacht op het feit dat er geen enkele mobiele retailmarkt wordt vermeld onder de markten die in de aanbeveling opgenomen zijn als markten die a priori onder regulering ex ante kunnen vallen en dat het BIPT nooit heeft aangetoond dat die retailmarkt zou beantwoorden aan de nodige voorwaarden om daaronder te vallen. Mobistar vindt dus dat het BIPT onder die omstandigheden niet in staat is om de weerslag te beoordelen van de respectieve marktaandelen van de mobiele operatoren op de vermeende kruissubsidiëring en dus op de concurrentievervalsing die daardoor zou worden teweeggebracht.

C 124. Mobistar betwist dat het in een soortgelijke situatie van sterke machtspositie zit als Belgacom Mobile en dat om verschillende redenen: het historische voordeel dat Belgacom Mobile heeft; zijn integratie in de vaste, gevestigde exploitant via de Belgacom-groep, alsook het grootteverschil tussen hun respectieve marktaandelen. Die verschillen in hogere marktaandelen maken het voor Mobistar niet mogelijk om een stameffect te scheppen dat vergelijkbaar is met datgene dat wordt gecreëerd door de zeer lage on-net en ATAN-tarieven van Belgacom Mobile.

C 125. Mobistar vecht het opleggen van een non-discriminatieverplichting aan, wegens het ontbreken van een analyse van de kopersmacht van Belgacom en Belgacom Mobile, alsook van de concurrentiedruk vanwege de vaste telefonie.

C 126. Mobistar stelt vast dat het asymmetrisch opleggen van de non-discriminatieverplichting op markt 16, sterk afwijkt van de praktijk van de andere Europese regulatoren.

C 127. Mobistar betreurt het dat het non-discriminatiebeginsel, in een strikte toepassing, in dubbele zin averechtse effecten kan hebben. Allereerst zou het Belgacom Mobile de mogelijkheid bieden om - wegens zijn lagere termineringslasten die uit het kostenmodel resulteren - de praktijk te rechtvaardigen van lagere on-net of ATAN-tarieven dan die van de andere mobiele operatoren. Anderzijds zouden aan Base om diezelfde reden zijn agressieve tariefpraktijken op de retailmarkt kunnen worden verweten.

C 128. Mobistar vreest dat de asymmetrische oplegging van de correctiemaatregel inzake niet-discriminatie een concurrentievervalsing met zich zal brengen door Base te begunstigen en tegelijkertijd de positie van Mobistar te verzwakken.

6.4 Transparantie

C 129. Base heeft vragen bij de motivering van het Instituut om een dergelijke verplichting voor dat bedrijf in te voeren.

C 130. Base heeft vragen bij de draagwijdte van die verplichting aangezien het Instituut gereguleerde tarieven oplegt die per definitie openbaar zullen zijn.

- C 131.** Base merkt op dat de verplichting om een referentieaanbod te publiceren niet verduidelijkt of dat aanbod jaarlijks is en al dan niet vooraf door het Instituut moet worden goedgekeurd.
- C 132.** Base acht de verplichting onevenredig om zijn termineringstarieven te moeten publiceren en in het bijzonder de verplichting om zes maanden op voorhand elke wijziging van die tarieven te publiceren. Volgens Base zou die termijn moeten worden ingekort.
- C 133.** Base vestigt de aandacht erop dat de verplichting om elk akkoord inzake toegang en interconnectie mee te delen, alsook alle relevante contractuele elementen van boekhoudkundige of technische aard, reeds voortvloeit uit de wet van 17 januari 2003.
- C 134.** Belgacom vindt dat de verplichting tot publicatie van een referentieaanbod, als maatregel die ook hoort bij de verplichting inzake toegang en interconnectie (beschrijving van de voorwaarden van het aanbod), ook aan Base zou moeten worden opgelegd.
- C 135.** Belgacom Mobile vindt de verplichting tot publicatie van een referentieaanbod onevenredig en overbodig om de naleving van de opgelegde verplichtingen na te gaan.
- C 136.** Belgacom Mobile wijst op een incoherentie tussen de opgelegde verplichting om de wholesale-tarieven zes maanden op voorhand te publiceren en de regulering van de termineringslasten waarvan de berekeningswijze het niet mogelijk maakt om de precieze resultaten zo lang van tevoren te kennen.
- C 137.** Belgacom Mobile vindt het onaanvaardbaar dat een derde operator het referentieaanbod van een van zijn concurrenten kan doen wijzigen.
- C 138.** FAC wenst dat de verplichting om een referentieaanbod te publiceren absoluut gepaard zou gaan met een verplichting om daarin dienstgaranties te vermelden.
- C 139.** FAC wenst dat de publicatie van verplichte referentieaanbiedingen wordt voorafgegaan door een openbare raadpleging.
- C 140.** Mobistar wil over een termijn van 12 maanden beschikken om zijn eerste referentieaanbod op te stellen.

6.5 Gescheiden boekhouding

- C 141.** Base verheugt zich dat die maatregel alleen wordt opgelegd aan Belgacom Mobile en Mobistar en vindt die verschillende behandeling gerechtvaardigd.
- C 142.** Gelet op de vroegere ervaringen met de vaste telefonie heeft Base twijfel over de doeltreffendheid van dat soort van verplichting die al jarenlang aan Belgacom wordt opgelegd.
- C 143.** Base heeft vragen bij het concrete tijdschema voor de uitvoering van die verplichting die op Belgacom Mobile en Mobistar rust, aangezien daartoe een koninklijk besluit moet worden genomen. Volgens Base is die vertraging des te meer schadelijk omdat die verplichting dient om de naleving van de verplichting inzake non-discriminatie na te gaan.

- C 144.** Base wenst dat het Instituut de criteria die het van plan is toe te passen om kruissubsidiëring op te sporen, beter beschrijft.
- C 145.** Base wenst dat de verplichting om een gescheiden boekhouding te publiceren gepaard gaat met een strikte termijn.
- C 146.** Belgacom betwist dat de verplichting inzake gescheiden boekhouding niet wordt opgelegd aan Base omdat dit bedrijf onderworpen is aan tariefverplichtingen (kostenbasing van de termineringslasten) waarvan de gescheiden boekhouding dient om de naleving te verifiëren.
- C 147.** Belgacom Mobile vindt het niet logisch dat, aangezien de verplichting tot gescheiden boekhouding ook erop gericht is de verplichting inzake kostenbasing te verifiëren waaraan alle operatoren onderworpen zijn, een van hen van die verplichting wordt vrijgesteld.
- C 148.** Belgacom Mobile is van mening dat aangezien de inhoud niet bekend is van het uitvoeringsbesluit dat nodig is om de draagwijdte van de verplichting inzake gescheiden boekhouding te preciseren, het zijn standpunt daarover niet naar behoren kan geven.
- C 149.** FAC vindt dat de verplichting tot gescheiden boekhouding moet worden opgelegd aan alle operatoren om de verificatie mogelijk te maken van de naleving van hun verplichting tot kostenbasing.
- C 150.** FAC wenst dat de verplichting tot gescheiden boekhouding gepaard gaat met een verplichting tot publicatie van informatie daarover, zodat de markt de naleving daarvan kan nagaan.
- C 151.** Mobistar heeft vragen bij de evenredigheid van de verplichting tot gescheiden boekhouding ten aanzien van de inspanningen die daarvoor nodig zijn zowel vanwege de operatoren als van de regulator.
- C 152.** Mobistar stelt voor dat het BIPT de houding aanneemt van het merendeel van de Europese regulatoren, die in het kader van markt 16 geen verplichting inzake gescheiden boekhouding hebben opgelegd, zelfs wanneer er een verplichting tot non-discriminatie was opgelegd.
- C 153.** Mobistar ziet de reden niet in om Base vrij te stellen van de verplichting tot gescheiden boekhouding omdat het aan de hand daarvan ook mogelijk is de naleving te verifiëren van de verplichting tot kostenbasing waaraan Base onderworpen is.
- C 154.** Als die verplichting behouden blijft, wenst Mobistar over voldoende tijd te beschikken om de nodige maatregelen te kunnen nemen met het oog op de naleving van de verplichting tot gescheiden boekhouding. Daarbij wenst het betrokken te worden bij de voorbereiding van het ontwerp van koninklijk besluit waarin de nadere regels voor de toepassing van die verplichting worden vastgelegd.

6.6 Verplichtingen inzake prijscontrole en kostentoerekening

6.6.1 Glide-pathmechanisme

6.6.1.1 Opvatting van het glide path

- C 155.** Volgens Base zou zijn gemiddelde MTR-tarief rond 17 cent per minuut moeten blijven totdat een bepaald verkeersvolume is bereikt.
- C 156.** Base vindt dat de regulering van het type "time-lag" zou moeten zijn: de glide paths die aan de verschillende operatoren inzake MTR-lasten worden opgelegd, zouden identiek moeten zijn en parallel verlopen vanaf de respectieve data van hun betreding van de markt.
- C 157.** Base wijst erop dat er in het consultatiedocument een incoherentie bestaat tussen het glide-pathmechanisme en de percentages voor tariefverlaging die in de inleidende samenvatting van het document worden aangehaald.
- C 158.** Belgacom is van mening dat de asymmetrie van de termineringslasten de termineringslasten van Mobistar en Base kunstmatig hoog houdt, hetgeen nadelig is voor de belangen van de eindgebruiker, zowel in de mobiele als in de vaste telefonie.
- C 159.** Belgacom vindt dat de asymmetrie van de termineringslasten tot tariefverschillen leidt die nadelig zijn voor de transparantie voor de eindgebruiker.
- C 160.** Belgacom is verbaasd over de resultaten van het generieke model, aangezien het glide path de verschillen tussen de MTR-lasten van de mobiele operatoren procentueel constant houdt, terwijl het model het resultaat is van een ingewikkelde en vertrouwelijke analyse van verschillende modellen (onder andere het model van de onderliggende markt) waarbij rekening wordt gehouden met een groot aantal parameters.
- C 161.** Belgacom is van oordeel dat de eerste functie van een glide path erin bestaat te zorgen voor de convergentie en de symmetrie van de termineringslasten van de operatoren. Met het glide path dat het BIPT voorstelt voor de MTR-lasten, wordt dat doel echter niet bereikt op het einde van het glide path.
- C 162.** Belgacom vindt de termijn die het BIPT op het oog heeft (na 2008) voor de convergentie tussen de MTR-lasten te lang.
- C 163.** FAC heeft een consultant een kostenmodel laten ontwikkelen voor de drie Belgische mobiele operatoren. Volgens die berekeningen bedragen de lopende kosten voor gespreksafgifte respectievelijk 3,47 cent/min voor Belgacom Mobile, 4,35 cent/min voor Mobistar en 10,13 cent/min voor Base.
- C 164.** Mobistar vraagt dat de duur van het glide path wordt uitgebreid tot in 2009, zoals bij de vaste operatoren.

6.6.1.2 Gevolgen van de regulering van de MTR-lasten

- C 165.** Base geeft aan dat de financiële druk die op hem uitgeoefend wordt met het voorgestelde glide path ondraaglijk is omdat het zijn financiële evenwicht, dat nog maar pas is bereikt, weer in gevaar kan brengen. De voorgestelde maatregel die

Base ertoe zou dwingen om zijn gespreksafgiftedienst onder de kostprijs te verkopen, is onevenredig omdat zijn twee concurrenten gebruik hebben gemaakt van de mogelijkheid om hun eigen kosten ruimschoots te "overrecupereren" door jarenlang MTR-tarieven te hanteren die duidelijk boven die kosten lagen.

- C 166.** Base vreest dat de door het BIPT beoogde maatregelen, die zijn fragiele positie op de Belgische markt bedreigen, kunnen leiden tot zijn verdringing in het voordeel van zijn twee concurrenten.
- C 167.** Belgacom vindt het surrealistisch om Base en/of Mobistar als nieuwkomer op de markt te beschouwen, en dat respectievelijk zeven en tien jaar nadat zij hun intrede hebben gedaan op de Belgische markt van de mobiele telefonie. Het is niet aanvaardbaar dat Belgacom Mobile zijn twee concurrenten moet blijven subsidiëren.
- C 168.** Belgacom Mobile is van oordeel dat het behoud van de asymmetrie van de MTR-lasten nadelig is voor de tarieftransparantie ten aanzien van de consument.
- C 169.** Volgens Beltug is het behoud van een asymmetrische MTR-tarifiering nadelig voor de tarieftransparantie ten aanzien van de eindconsument.
- C 170.** FAC is van mening dat de verlaging van het niveau van de MTR-lasten via een glide path helemaal niet geschikt is voor de ontwikkeling van de concurrentie op de telecommunicatiemarkt, omdat dit mechanisme de mobiele operatoren blijft begunstigen ten nadele van de consumenten en van de draadtechnologieën.
- C 171.** Telenet is van mening dat de overdreven hoge prijzen die de mobiele operatoren inzake MTR-lasten toepassen, hen in staat stellen op oneerlijke wijze te concurreren met de (alternatieve) vaste operatoren door middel van concurrentievervalsende subsidies, rekening houdende met onder andere de substitutie-effecten van vast naar mobiel.

6.6.1.3 Harmonisatie van de MTR-tariefstructuren

- C 172.** Base betwist de principes inzake harmonisatie van de MTR-tariefstructuren, in het bijzonder het afstemmen van de definitie van de piekuren op de praktijken van Belgacom Mobile, het feit dat die dwangmaatregelen niet de werkelijke verdeling van het verkeer weerspiegelen en de beperking tot een maximumwaarde van twee van de gradiënt tussen de tarieven voor peak en off-peak.
- C 173.** Base wijst erop dat de principes inzake harmonisatie van die MTR-tariefstructuren des te minder gepast zijn omdat die wholesale-prijzen niet noodzakelijk voor de eindconsument weerspiegeld zullen zijn in de retailtarieven en omdat het BIPT bovendien zelfs voorgesteld heeft om de verplichting inzake kostenbasing van de retailtarieven op de vaste markt op te heffen.
- C 174.** Beltug reageert gunstig op de wil van het BIPT om de MTR-tariefstructuren van de drie mobiele operatoren te harmoniseren, hetgeen zal bijdragen tot de tarieftransparantie, met name rekening houdende met de nummeroverdraagbaarheid.

6.6.2 Samenhang van de voorgestelde correctiemaatregelen

6.6.2.1 Wettelijkheid

C 175. Volgens Base vormt de correctiemaatregel die voorgesteld is voor de controle op de MTR-tarieven een schending van verschillende wettelijke verplichtingen, namelijk: (1) het recht op eigendom en vrijheid van handel dat voortvloeit uit de richtlijn betreffende de geconsolideerde diensten; (2) het principe van kostenbasering dat voortvloeit uit artikel 13 van de Toegangsrichtlijn door Base te dwingen om zijn gespreksafgiftedienst met verlies te verkopen; (3) het non-discriminatiebeginsel, door de objectieve verschillen te negeren tussen de situatie van Base enerzijds en de situatie van Belgacom Mobile en Mobistar anderzijds; (4) door bij te dragen tot het creëren van bijzondere rechten ten gunste van zijn twee concurrenten; (5) door een onevenredige correctiemaatregel op te leggen die het proportionaliteitsbeginsel schendt dat voortvloeit uit artikel 8 van de Toegangsrichtlijn.

C 176. Belgacom is van mening dat het BIPT niet de taak heeft om een regulerend mechanisme in te stellen dat bedoeld is om zwakke spelers op de markt te houden door ze overmatig te beschermen.

C 177. Belgacom Mobile heeft kritiek op het gebrek aan duidelijkheid over het juridische statuut van het ontwerp van kostenmodel omdat dit ontwerp bedoeld was om correctiemaatregelen te analyseren, terwijl de marktanalyse nog niet verricht was en de nieuwe wet betreffende de elektronische communicatie zelfs nog niet aangenomen was.

6.6.2.2 Test inzake evenredigheid

C 178. Base wijst erop dat het ontwerpbesluit van het BIPT geen test bevat om de efficiëntie van de voorgestelde maatregelen na te gaan, in het bijzonder wat het prijscontrolesysteem betreft. Er is geen bewijs dat die maatregelen zullen voldoen aan de eis tot proportionaliteit van de correctiemaatregelen.

C 179. Belgacom Mobile vindt dat het BIPT de relevantie en proportionaliteit van de verplichtingen die het aan de operatoren oplegt, niet evalueert.

6.6.2.3 Internationale benchmark

C 180. Volgens Belgacom zal België met een zo'n groot verschil tussen de MTR-lasten, zich blijven onderscheiden in Europa, waar er een onbetwistbare tendens bestaat tot een convergentie van de termineringslasten van de verschillende mobiele operatoren in talrijke landen. Een van de doelstellingen die de regelgevende instanties moeten nastreven, is bij te dragen tot de ontwikkeling van de interne markt: geen enkele specifieke nationale omstandigheid kan dergelijke afwijkingen tussen de operatoren rechtvaardigen.

C 181. Wat de internationale vergelijking (« benchmarking ») betreft, heeft Belgacom Mobile kritiek op de onvolledige verwijzing naar beslissingen van NRI's in andere landen (in het bijzonder Ofcom en Opta), bijvoorbeeld wat betreft de LRIC-methode en de techniek van de economische afschrijvingen, maar waarbij niet wordt vermeld dat diezelfde NRI's ter wille van de efficiëntie geopteerd hebben voor een bottom-up benadering en niet voor een top-down benadering zoals het

BIPT. Het BIPT maakt een verminkt gebruik van de benchmarking en beperkt zich tot de vergelijking van elementen die van elkaar gescheiden zijn.

- C 182.** Belgacom Mobile vindt dat het BIPT integendeel de resultaten van zijn model had moeten vergelijken met die van de andere landen, met name zij die beslist hebben om zich te baseren op de kosten van een efficiënte operator. De benchmarking doet het duidelijk atypische karakter in Europa uitkomen van de maatregelen die door het BIPT worden voorgesteld. Het kostenmodel van het BIPT ligt niet op dezelfde lijn als de internationale praktijk en het BIPT toont niet aan hoe de Belgische situatie in die mate uitzonderlijk zou zijn dat er een andere aanpak gerechtvaardigd is voor de modelvorming inzake de kosten.
- C 183.** Beltug doet opmerken dat er in geen enkel ander Europees land zo'n groot verschil bestaat tussen de MTR-lasten van zijn mobiele operatoren.

6.6.2.4 Wederkerigheidsbeginsel

- C 184.** Belgacom is van oordeel dat het behoud van een asymmetrie van de termineringslasten in strijd is met het principe van een efficiënte verrichting die in het Europese kader wordt aanbevolen. De symmetrie van de prijzen is de enige oplossing die nu economisch verantwoord is. De asymmetrie die door het BIPT wordt gecreëerd is volledig in strijd met de ontwikkeling van een gezonde en billijke concurrentie.
- C 185.** Volgens Belgacom zijn de enige kostenverschillen tussen mobiele operatoren die eventueel in aanmerking mogen worden genomen om een zekere asymmetrie in de termineringsprijzen te rechtvaardigen, diegene waarover de operatoren geen controle hebben, zoals de kwaliteit en de prijs van het spectrum.
- C 186.** Belgacom Mobile vindt dat het behoud van de asymmetrie wordt gerechtvaardigd door vermeende uitzonderlijke omstandigheden op de Belgische markt, die niet bewezen zijn omdat ze niet bestaan. Alleen factoren waarover de operatoren geen controle hebben, zoals de prijs van de vergunning en de kwaliteit van het toegewezen spectrum, kunnen als rechtvaardiging dienen om af te wijken van het principe van de enige prijs; de omvang van een onderneming, met de schaalvoordelen die daaruit voortvloeien, mag in geen geval als factor worden aangevoerd om een tariefverschil te rechtvaardigen.
- C 187.** Mobistar verwerpt het idee om na afloop van deze analyseperiode tussen de mobiele operatoren een wederkerigheid op te leggen: de kosten van de operatoren zijn verschillend wegens de schaalvoordelen, de datum waarop ze de markt hebben betreden en, in het geval van Belgacom Mobile, de synergie met de historische vaste operator. De MTR-lasten moeten die objectieve kostenverschillen blijven weerspiegelen en kunnen dus niet symmetrisch worden vastgesteld (cf. het vonnis van 14 oktober 2004 van het hof van beroep van Brussel: de verplichting tot kostenbasing moet elke operator in staat stellen om de werkelijk opgelopen kosten te recupereren).

6.6.2.5 Samenhang met de regulering van de vaste markt

- C 188.** Belgacom acht het paradoxaal dat het BIPT enerzijds op de mobiele markt, die door een relatief homogene kostenstructuur wordt gekenmerkt, een zeer hoge delta handhaaft tussen de operatoren (25 % tussen Belgacom Mobile en Mobistar; meer dan 55 % tussen Belgacom Mobile en Base), en anderzijds maar

een verschil van 15 % toestaat op de vaste markt, waar de kostenstructuren heterogeen zijn.

C 189. Beltug is van oordeel dat het verschil tussen de MTR-lasten van de mobiele operatoren niet coherent is met de vaststelling van een limiet van 15 % op de markt voor vaste telefonie.

C 190. De voorgestelde verlaging van de MTR-tarieven is volgens FAC onvoldoende. De asymmetrie van de regulering van de termineringslasten die enerzijds aan de mobiele operatoren wordt opgelegd en aan de vaste operatoren anderzijds, veroorzaakt concurrentievervalsing, omdat het de mobiele operatoren in staat stelt om hun retailprijzen (voor de on-net oproepen) te subsidiëren, en dit ten koste van de vaste operatoren en van de consumenten.

C 191. Rekening houdende met de economische situatie van de vaste en mobiele operatoren, ziet Telenet geen reden om de mobiele operatoren anders te reguleren: het glide-pathmechanisme is daarbij discriminerend ten opzichte van de vaste operatoren en overdreven agressief ten opzichte van een operator als Telenet.

7 Het kostenmodel

7.1 Algemene opmerkingen

C 192. Belgacom Mobile vindt dat de tariefvoorstellen gebaseerd zijn op een zwak kostenmodel. Volgens die onderneming zouden alleen de verschillen in toegang tot het zeldzame en niet verhandelbare spectrum, gedifferentieerde tarieven rechtvaardigen. Elke andere aanpak zou minder aanzetten tot efficiëntie, de concurrentie vervalsen en in het nadeel van de consument zijn. Ook al kan er voor nieuwkomers een verschil worden toegestaan, zou dit in de tijd beperkt moeten zijn, hetgeen Belgacom Mobile niet teruggevonden heeft in het consultatiedocument.

C 193. Terwijl het niet a priori gekant is tegen een verplichting tot kostenbasering, op voorwaarde dat rekening wordt gehouden met alle kosten van elke individuele MNO, is Mobistar toch van oordeel dat het kostenmodel onjuist, ongeschikt en onvolledig is, en ontwikkeld is zonder werkelijk overleg met de sector.

C 194. Base wijst erop dat de verlaging van zijn MTR's met 50 % het onmogelijk zal maken om zijn netwerkkosten te recupereren.

C 195. Base verwijt de studie dat die in 2008 stopt en de onzekerheid over de latere ontwikkelingen laat bestaan.

7.2 Procedurele aspecten van het ontwerp van generiek kostenmodel

7.2.1 Doelstellingen van het ontwerp van kostenmodel

C 196. Base beweert dat het kostenmodel dat door het BIPT is ontwikkeld, opzettelijk zo is opgevat om een vooraf vastgesteld resultaat te verkrijgen inzake MTR-lasten, met de bedoeling Belgacom Mobile te bevoordelen.

- C 197.** Belgacom Mobile betwist het feit dat de benadering die het BIPT heeft gevolgd, tegemoetkomt aan de doelstellingen van het nieuwe regelgevingskader (economische efficiëntie, duurzame concurrentie, voordelen voor de consumenten), namelijk: (1) het kostenmodel moedigt geenszins efficiëntie aan omdat de forward-looking-aanpak vooringenomen is door de kosten uit het verleden; (2) het BIPT levert niet het bewijs dat er op de Belgische markt een concurrentieprobleem bestaat dat de asymmetrische aard van de voorgestelde correctiemaatregel rechtvaardigt; (3) de consumenten zouden meer transparantie krijgen met een symmetrische regulering van de MTR-lasten.
- C 198.** Belgacom Mobile verwijt het generieke kostenmodel het feit dat de inefficiëntie van Base en van Mobistar wordt gevaloriseerd: het streeft geen efficiëntie na maar straft integendeel de operatoren die deze doelstelling beogen. Een echt generiek model zou gebaseerd moeten zijn op de kosten van een redelijk efficiënte operator, zoals bepaald in artikel 62, § 1, van de wet van 13 juni 2005. Belgacom Mobile betreurt het dat het BIPT geen analyse heeft verricht van de efficiëntie.
- C 199.** Volgens Belgacom Mobile kan met dat model het resultaat van een concurrentiële markt niet worden gesimuleerd. Zulke hoge verschillen in de prijs voor gespreksafgifte voor een vergelijkbare verrichting zijn ondenkbaar op een concurrentiële markt en zijn overigens uitzonderlijk hoog in vergelijking met de Europese praktijk. Belgacom Mobile wijst op de incoherentie tussen het gebruik van de LRIC-methode voor de bepaling van de kosten, die geacht wordt de prijzen te weerspiegelen die in een concurrentiële context van kracht zijn, enerzijds en anderzijds de resultaten die met het generieke model verkregen zijn en die een uitzonderlijk hoge mate van asymmetrie laten zien.
- C 200.** Belgacom Mobile is van mening dat het BIPT Base in termen van resultaten wil bevoordelen, omdat die operator zou moeten kunnen profiteren van de financiering van de andere operatoren: met zijn marktaandeel van 20 % verkeert Base in een gezonde financiële toestand en heeft het die vorm van positieve discriminatie niet nodig. Het voornaamste streefdoel van het BIPT is de weerslag van de tariefverplichting op de derde speler te beperken en dit ten nadele van de overige mobiele operatoren, voornamelijk van Belgacom Mobile.

7.2.2 Tijdschema van het ontwerp

- C 201.** Belgacom Mobile vindt dat het tijdschema van het ontwerp van kostenmodel overdreven krap en volkomen irrealistisch is en niet op dezelfde lijn zit als de internationale praktijk.

7.2.3 Transparantie van het ontwerp

- C 202.** Base klaagt over het feit dat het BIPT de inzage heeft geweigerd in het administratieve dossier met betrekking tot het generieke kostenmodel.
- C 203.** Naar de mening van Belgacom Mobile ontbreekt het het kostenmodel aan transparantie, objectiviteit en relevantie. Veel vragen van de operatoren zijn onbeantwoord gebleven. De rol van de operatoren is beperkt gebleven tot het verstrekken van gegevens: de keuzes van het BIPT waren al van tevoren gemaakt.

C 204. FAC wenst meer transparantie met betrekking tot de modelvorming: het is niet oordeelkundig, noch redelijk om alle gegevens van het generieke model als vertrouwelijk te bestempelen.

C 205. Mobistar is van mening dat het ontwerp van generiek kostenmodel gekenmerkt is door een gebrek aan transparantie en interactie met het BIPT en zijn consultant.

7.3 Methodologische aspecten van het generieke model

7.3.1 Top-down benadering

C 206. Belgacom Mobile vraagt zich af waarom het BIPT geen algemener karakter heeft gegeven aan de consultancyopdracht, zoals de bepaling van het meest geschikte type van model: de voorafgaande keuze van een top-down benadering bewijst dat het BIPT vanaf het begin het resultaat had vastgesteld dat moest worden verkregen. Een echt generiek model van het bottom-up type dat representatief is voor een efficiënte operator had sneller tot stand kunnen komen, gelet op de belangrijke internationale ervaring met de bottom-up LRIC-modelvorming van de consultant (Analysys) die door het BIPT is geselecteerd.

C 207. Belgacom Mobile vecht het argument van het BIPT aan dat de top-down benadering beter in staat zou zijn om de concurrentie te bevorderen door het risico voor "price squeeze" te verminderen.

C 208. Belgacom Mobile is van mening dat de verwijzing naar de voorgaande kostenmodellen van de mobiele operatoren niet kan worden ondersteund omdat de aanpak van het BIPT voor het nieuwe generieke model totaal verschillend is: het generieke model is immers van het LRIC-type gecombineerd met de methode van economische afschrijvingen, terwijl de oude kostenmodellen van het FAC-type waren (*fully allocated costs*) met boekhoudkundige afschrijving.

C 209. Belgacom Mobile is verwonderd zo laat te ontdekken dat Base aan het BIPT zijn eigen top-down model heeft voorgesteld en heeft vragen bij de manier waarop rekening is gehouden met de gegevens die met dat model verstrekt zijn: die aanpak is discriminerend tegenover de andere operatoren.

C 210. De vaststelling van de MTR-lasten van de drie mobiele operatoren zou eerder gebaseerd moeten zijn op de kosten van een efficiënte operator, bij voorkeur volgens de bottom-up LRIC-methode. FAC betreurt het dat het BIPT het gebruik van een dergelijke benadering pas overweegt na deze analyseperiode.

7.3.2 Homogeniteit en audit van de gegevens

C 211. Het generieke model kan de vergelijkbaarheid van de gegevens tussen de drie operatoren niet garanderen. Belgacom Mobile vindt het jammer dat het BIPT zijn voorstel verwerpt om een gemeenschappelijke revisor aan te wijzen om de coherentie te vergelijken van de inlichtingen die door de drie operatoren zijn verstrekt. Belgacom Mobile is bovendien verbaasd dat het BIPT de vrijheid heeft genomen om zelf de gegevens te wijzigen die door de operatoren zijn verstrekt.

C 212. Volgens de accountants van Mobistar is er een groot risico voor een gebrek aan homogeniteit tussen de gegevens die door de operatoren verstrekt zijn, hetgeen kan leiden tot een risico voor een discriminerende behandeling onder de

operatoren. Er had een gemeenschappelijke audit van de gegevens van de drie operatoren moeten plaatsvinden.

7.3.3 Duur waarop het model betrekking heeft

C 213. De periode van 50 jaar waarop het kostenmodel betrekking heeft, is irrealistisch rekening houdende met het feit dat de gsm-vergunning van Base in 2013 verstrijkt en de gsm-technologie waarschijnlijk vanaf 2020 niet meer zal worden ondersteund. De irrealistische duur van die periode die nodig is om de kosten terug te verdienen toont aan dat Base daar nooit in zal slagen.

C 214. Telenet vraagt om de relatie te verduidelijken tussen de duur waarop het generieke model slaat (50 jaar) en het rekening houden met de netto contante waarde (NPV).

7.3.4 Markt- (en verkeers-)modellen

C 215. Het kostenmodel is gebaseerd op hypothesen met betrekking tot de ontwikkeling van het marktaandeel van Base die Base volkomen irrealistisch acht: het besluit zou in een correctiemechanisme moeten voorzien voor het geval dat de vooruitzichten van het marktmodel niet gerealiseerd worden.

C 216. Base betwist de vertrouwelijkheid van het marktmodel en in het bijzonder de hypothese van een churn van 20 % die door het BIPT wordt aangenomen.

C 217. Belgacom Mobile betreurt het gebrek aan transparantie in de opstelling van het marktmodel en het verkeersmodel, terwijl het de vertrouwelijkheid van de erin vervatte inlichtingen erkent. De hypothese van een convergentie die pas in 2015 plaatsvindt wordt aangevochten, gelet op de ontwikkelingen die de huidige markt kenmerken (onbeperkte aanbiedingen van Base, wijzigingen in de commerciële strategie van Mobistar). De marktaandelen mogen de inefficiënties die bijvoorbeeld verband houden met verkeerde commerciële of strategische beslissingen niet overnemen.

7.3.5 LRIC-methode

C 218. Base is van oordeel dat de keuze van het BIPT voor de LRIC-methode om de kosten te bepalen, in het voordeel is van Belgacom Mobile.

C 219. Met de LRIC-methode die door het BIPT wordt toegepast, is Belgacom Mobile van mening dat een model van het bottom-up type beter geschikt is (zie hieronder de opmerkingen van die operator over de bepaling van de EVR-parameters).

C 220. Telenet vraagt uit te leggen hoe de noties LRIC en MEA in het model konden worden gecombineerd.

7.3.6 EVR

C 221. Base betreurt het feit dat het door de vertrouwelijkheid van het BIPT inzake vaststelling van de EVR-verhoudingen niet mogelijk is om te verifiëren of die waarden realistisch zijn: de hoeveelheden apparatuur die vereist zijn om het verkeer te ondersteunen zijn ontoereikend.

C 222. Om de ontwikkeling van het netwerk te voorzien op basis van de vraag, past het door het BIPT in aanmerking genomen top-down model eenvoudige statistische regressies toe, EVR's genaamd, die volgens Belgacom Mobile, niet in staat zijn om rekening te houden met de complexiteit van de mobiele netwerken en verkeerd kunnen blijken. Bovendien worden de vroegere inefficiënties voortdurend naar de toekomst geëxtrapoleerd. Ten slotte zijn de waarden van de EVR-parameters die op de drie betrokken operatoren worden toegepast, helemaal niet vergeleken.

7.3.7 Behandeling van commerciële kosten

C 223. De uitsluiting van de commerciële kosten is voor Base onaanvaardbaar aangezien die waren meegerekend in de vorige kostenmodellen van Belgacom Mobile in 2001 en van Mobistar in 2003. De motivering voor die uitsluiting is artificieel en zelfs foutief, namelijk dat de markt in 2001-2003 in volle ontwikkeling was en in 2005 rijp.

C 224. Base beweert dat de minuten die gratis aangeboden worden in het kader van zijn agressieve promotiecampagnes zuiver commerciële kosten vertegenwoordigen (klantenwerving) en dat het bijgevolg niet gepast is om in het kostenmodel met dat verkeer rekening te houden, omdat dit model net de commerciële kosten uitsluit. Omdat ze gratis zijn, dragen die aangeboden minuten uiteraard niet bij tot het terugverdienen van de kosten en zijn die promoties alleen het resultaat van het onrechtmatige gedrag van zijn twee concurrenten (on-net tarieven van Belgacom Mobile, hoge commissielonen betaald aan de verdelers door Belgacom Mobile en Mobistar, exclusiviteitsovereenkomsten van Belgacom Mobile).

C 225. De commerciële kosten hebben een invloed op de volumes van het getermineerde verkeer en moeten bijgevolg deel uitmaken van de kosten die worden meegerekend. Belgacom Mobile stelt vast dat in andere landen (Griekenland en het Verenigd Koninkrijk) rekening wordt gehouden met een toeslag inzake netwerkexternaliteit om die commerciële kosten te weerspiegelen.

7.3.8 Uitsluiten van de UMTS-kosten

C 226. Belgacom kan niet akkoord gaan met het uitsluiten van de UMTS-kosten. Het feit dat alleen Belgacom Mobile aan de eisen van zijn vergunning inzake aanleg van een UMTS-netwerk voldoet, geeft het BIPT niet het recht om die kosten uit te sluiten, en dat des te meer omdat volgens het BIPT de 3G-gespreksafgifte integraal deel uitmaakt van dezelfde markt als de 2G-gespreksafgifte.

C 227. Belgacom Mobile meent dat de uitsluiting van de UMTS-kosten nadelig is voor de doelstellingen inzake neutraliteit en technologische innovatie en een discriminerende situatie kan scheppen voor een operator die de verplichtingen van zijn vergunning nakomt.

C 228. Het BIPT levert geen bewijs dat de gsm-technologie het best functioneert om gespreksafgifte aan te bieden. Belgacom Mobile verwijt ook het feit dat het BIPT geen rekening houdt met de extra kosten die verbonden zijn aan de technologische migratie tussen gsm en UMTS enerzijds en hekelt anderzijds het discriminerende karakter van de benadering die erin bestaat de UMTS-kosten uit te sluiten, terwijl de kosten van de EDGE-technologie die door zijn twee concurrenten wordt ontwikkeld, wel worden opgenomen.

7.3.9 Bepaling van de gemeenschappelijke kosten

C 229. Volgens Belgacom Mobile is het uitsluiten van de gemeenschappelijke kosten van het draadloze toegangsnetwerk niet gerechtvaardigd gelet op de inlichtingen die verstrekt zijn door Belgacom Mobile, dat beschouwt dat een aantal van zijn antennesites hun oorspronkelijke configuratie hebben behouden.

C 230. Belgacom Mobile wijst op een tegenspraak tussen de hypothese die erin bestaat dat enerzijds de sites volledig worden uitgesloten van de categorie van de gemeenschappelijke kosten en anderzijds de zeer uiteenlopende resultaten voor de drie operatoren die door het generieke model worden gegeven: indien al die netwerkkosten een incrementeel karakter hebben, dus variëren naar gelang van de volumes, dan zouden de schaalvoordelen nagenoeg onbestaande moeten zijn.

7.3.10 Aanrekenen van de gemeenschappelijke kosten (Ramsey/EPMU)

C 231. De EPMU-methode voor de aanrekening van de gemeenschappelijke kosten is arbitrair. Belgacom Mobile begrijpt niet dat het BIPT helemaal geen rekening houdt met de studie over de elasticiteitscoëfficiënten voor de diensten voor mobiele telefonie, die NERA verricht heeft in drie Europese landen (België, Nederland, Verenigd Koninkrijk).

C 232. Het BIPT toont niet de negatieve effecten op de concurrentie aan die zouden kunnen worden voortgebracht door de methode van « Ramsey pricing », noch de link tussen die techniek en de praktijken inzake onrechtmatig lage on-net tarieven. Belgacom Mobile betwist ook de verwijzingen naar de ERG en naar de benchmarking waarop het BIPT zich beroept om zijn voorkeur voor de EPMU-methode te motiveren.

C 233. Mobistar is van mening dat de gemeenschappelijke kosten zouden moeten worden aangerekend via de Ramsey-methode in plaats van EPMU, op basis van de NERA-studie over de elasticiteitscoëfficiënten op de mobiele markt in het Verenigd Koninkrijk, Nederland en België.

7.3.11 Economische afschrijvingen

C 234. Belgacom zegt niet akkoord te gaan met de methode van de economische afschrijvingen, omdat die er enkel op gericht is de meest inefficiënte operatoren te begunstigen (zeer ongunstige verhouding investeringen / afgewikkeld verkeer).

C 235. Belgacom Mobile heeft geen bezwaar tegen de keuze voor de techniek van economische afschrijvingen maar betreurt het dat het geen voldoende gedetailleerde inlichtingen heeft ontvangen over de manier waarop die techniek in het generieke model is aangewend.

7.3.12 WACC

C 236. Een en dezelfde WACC-waarde van 12,24 % voor de drie mobiele operatoren is voor Base onaanvaardbaar rekening houdende met enerzijds de duidelijk hogere waarden die voordien zijn toegepast in de kostenmodellen van Belgacom Mobile (19,5 %) en van Mobistar (21,24 %) en anderzijds met het feit dat die benadering helemaal geen rekening houdt met de specifieke financiële situaties die fundamenteel verschillend zijn voor de drie ondernemingen in kwestie: Base

heeft ontegensprekelijk een risicoprofiel (met name de β -factor) dat duidelijk hoger is dan dat van zijn concurrenten.

C 237. De notionele aftrek wordt ten onrechte toegepast op Base omdat dit bedrijf redelijkerwijs vóór het jaar 2013 niet van die fiscale maatregel zal kunnen profiteren, gelet op de grote opeengestapelde verliezen.

C 238. Belgacom Mobile ondersteunt de benadering waarbij één WACC-waarde wordt vastgesteld voor de drie mobiele operatoren maar heeft vragen bij de redenen voor een zo lage waarde (12,24 %) ten opzichte van de waarden die toegepast zijn in de vroegere kostenmodellen (19,5 % voor Belgacom Mobile in 2001 en 21,24 % voor Mobistar in 2003).

C 239. FAC is van oordeel dat de waarde die het Instituut voor de WACC van de mobiele operatoren op het oog heeft, veel te hoog is: volgens de berekeningen van een consultant, zou de WACC respectievelijk 9,18 % moeten zijn voor Belgacom Mobile, 8,52 % voor Mobistar en 9,35 % voor Base.

C 240. Mobistar laakt het kleine verschil tussen de WACC van Belgacom (11,52 %) en de enige WACC-waarde die voor de drie mobiele operatoren wordt voorgesteld (12,24 %), aangezien de risicofactoren van de mobiele operatoren duidelijk hoger zijn dan voor de historische vaste operator. Mobistar verwijst naar de beslissingen van ARCEP: in Frankrijk is het verschil tussen de WACC van de mobiele operatoren (12,40 %) en de WACC van France Telecom (9,8 %) gevoelig groter.

C 241. Telenet begrijpt niet hoe het BIPT aan een unieke waarde van de β -parameter geraakt voor de bepaling van de WACC terwijl die parameter rechtstreeks verbonden is aan het specifieke risicoprofiel van elke onderneming.